

Sygn. akt VP 372/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

9 listopada 2018 roku

Sąd Rejonowy / Okręgowy w Rybniku V Wydział

Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSR Wiesław Jakubiec

Sędziowie

Ławnicy:

Protokolant: starszy protokolant sądowy Izabela Niedobecka-Kępa

przy udziale ./.

po rozpoznaniu 9 listopada 2018 roku w Rybniku

sprawy z powództwa M. S.

przeciwko Spółce (...) S.A. w B.

o deputat węglowy

1. oddała powództwo,
2. odstępuje od obciążania powódki kosztami postępowania.

Sygn. akt V P 372/18

UZASADNIENIE

W pozwie (odwołaniu) powódka M. S. wniosła o zasądzenie na jej rzecz od Spółki (...) S.A. w B. kwoty 10 000 zł tytułem świadczenia rekompensacyjnego z tytułu utraconego węgla wskazując w uzasadnieniu, że zmuszono ją do podpisania wypowiedzenia pozbawiającego ją prawo do deputatu.

W odpowiedzi na ww. pozwy strona pozwana wniosła o jego oddalenie i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego wskazując, że powódka nie jest „osobą uprawnioną” w rozumieniu ustawy z dnia 12.10.2017 r. o świadczeniu rekompensacyjnym z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla (Dz. U. z 2017, poz. 1971).

Sąd ustalił, co następuje:

Powódka była pracownikiem (...). 28.11.2014 r. powódka podpisała wypowiedzenie zmieniające. W kwietniu 2016 r. przeszła na zasiłek dla bezrobotnych, a od lutego 2017 r. na świadczenie przedemerytalne. Powódka do kwietnia 2016 r. otrzymywała deputat węglowy.

W wyniku porozumienia z dnia 20.12.2004 r. pomiędzy Zarządem (...) SA, a organizacjami związkowymi emeryci i renciści, a także osoby przebywające na świadczeniu przedemerytalnym miały prawo bezpłatnego deputatu węglowego (załącznik nr 14 Porozumienia). Uchwałą nr 875/2014 z dnia 19.09.2014 r. Zarząd (...) S.A. wypowiedział

postanowienia ww. Porozumienia wyniku czego z dniem 1.01.2015 r. nastąpiła likwidacja prawa do tego świadczenia w stosunku do ww. osób.

Dowód : przesłuchanie powódki k. 33 tył, wypowiedzenie zmieniające, decyzja z 24.02.2017 r., załącznik nr 14, uchwała nr 875/2014

Decyzją z dnia 28.03.2018 r. nr 5/N/NP./ (...)/AS/013 (...) strona pozwana odmówiła powódce wypłaty świadczenia z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla wskazując w uzasadnieniu, że powódka nie była osobą uprawnioną w rozumieniu ustawy.

Dowód: decyzja z dnia 28.03.2018 r. k. 4

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w postaci przesłuchania powódki i ww. dokumentów które wzajemnie się uzupełniają tworząc spójny i wyrazisty obraz przedstawiający stan faktyczny sprawy, który co do zasady nie był sporny między stronami.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie. Powódka żądała zasądzenia od strony pozwanej świadczenia rekompensacyjnego w wysokości 10 000 zł powołując się na przepisy ustawy z dnia 12.10.2017 r. o świadczeniu rekompensacyjnym z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla (Dz. U. z 2017, poz. 1971).

Świadczenie rekompensacyjne przysługuje osobie uprawnionej w wysokości 10 000 zł (art. 3 w zw. z art. 4 ww. ustawy).

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ww. ustawy „osobą uprawnioną” do przedmiotowego świadczenia jest:

a) emeryt i rencista mający ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, zwanej dalej „rentą”, i pobierających to świadczenie, uprawnionych w trakcie pobierania świadczenia z tytułu emerytury lub renty do bezpłatnego węgla na podstawie postanowień układów zbiorowych pracy, porozumień lub innych regulacji obowiązujących w przedsiębiorstwie górniczym, które utraciły moc obowiązującą przed dniem wejścia w życie ustawy, na skutek zawartych porozumień lub dokonanych wypowiedzeń,

b) wdowy, wdowcy i sieroty mających ustalone prawo do renty rodzinnej po osobie, o której mowa w lit. a.

Ustawa z dnia 12.10.2017 r. jest ustawą specjalną i nie jest możliwe- wbrew sugestią powódki- rozszerzająca interpretacja jej przepisów. Powódka nie spełnia warunków ustawy- nie jest osobą uprawnioną do otrzymania świadczenia rekompensacyjnego. Powódka do chwili obecnej nie przeszła na emeryturę i nie rozpoczęła pobierania tego świadczenia , a zatem nie była emerytką uprawnioną do bezpłatnego węgla na podstawie postanowień układów zbiorowych pracy, porozumień lub innych regulacji obowiązujących w przedsiębiorstwie górniczym, które to uprawnienie następnie utraciłyby dopiero moc obowiązującą. Już bowiem od 1.01.2015 r. w (...) SA (do której należały KWK (...) i KWK (...)) nastąpiła likwidacja prawa do deputatu węglowego dla emerytów i rencistów na podstawie Uchwały Zarząd (...) S.A. nr (...) z dnia 19.09.2014 r. wypowiadającej postanowienia Porozumienia z dnia 20.12.2004 r. dające wcześniej takie prawo emerytom i rencistą. Powódka ma świadomość powyższego ale uważa, że została skrzywdzona zapisami ustawy. Okoliczność, że w momencie likwidacji deputatu węglowego powódka była pracownikiem kopalni który otrzymywał deputat węglowy i była następnie uprawnioną do przejścia na świadczenie przedemerytalne, nie oznacza, że należy ją uznawać za „emeryta” w rozumieniu ww. ustawy. Z uzasadnienia projektu przedmiotowej ustawy oraz z wypowiedzi medialnych posłów oraz ministra właściwego do spraw gospodarki wynika, że ustawodawca miał świadomość, że ustawa nie obejmie wszystkich grup osób, które utraciły w przeszłości prawo do deputatów węglowych. Ustawodawca ograniczył to świadczenie tylko do emerytów, rencistów i wdów, wdowców, sierot mających ustalone prawo do renty rodzinnej po ww. osobach. Nie ma zatem powodów aby stosować w niniejszej sprawie wykładnię systemową i celowościową w wyniku której miałyby zostać objęta regulacją ustawy, gdyż wykładania językowa i historyczna przepisów ustawy jest precyzyjna, jasna i zrozumiała - powódka nie spełnia ustawowych kryteriów „osoby uprawnionej”, gdyż ustawodawca nie chciał objąć tej grupy

osób tą regulacją. Istotny jest również fakt, iż zgodnie z art. 6 ww. ustawy rekompensaty są finansowane z dotacji celowej przyznanej przez ministra właściwego do spraw gospodarki, a zatem świadczenie rekompensacyjne nie wynika z jakiegos wcześniejszego stosunku zobowiązaniowego istniejącego pomiędzy powódką a stroną pozwaną, nie jest wypłacane z prywatnych środków finansowych strony pozwanej (spółka ta jest jedynie podmiotem odpowiedzialnym za wypłatę świadczenia realizowanego z budżetu Państwa). Mając powyższe na uwadze Sąd, na podstawie ww. przepisów, orzekł jak w pkt 1 sentencji wyroku.

Strona pozwana wygrała postępowanie i należy jej się zwrot kosztów procesu, jednak zgodnie z art. 102 k.p.c. w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami.

Odstępując od obciążania powódki kosztami zastępstwa procesowego Sąd miał na okoliczności sprawy- uzasadnione przekonanie powódki o słuszności dochodzonego roszczenia.

Zastosowanie przez sąd art. 102 kpc powinno być oceniane w całokształcie okoliczności, które by uzasadniały odstępstwo od podstawowych zasad decydujących o rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów procesu. Do kręgu tych okoliczności należą zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu, jak i fakty leżące na zewnątrz procesu zwłaszcza dotyczące stanu majątkowego (sytuacji życiowej). Okoliczności te powinny być oceniane przede wszystkim z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 1974 r. II CZ 223/73). O tym, czy w konkretnej sprawie zachodzi "szczególnie uzasadniony wypadek" w rozumieniu art. 102 kpc decyduje m.in. sposób prowadzenia procesu przez stronę przegrywającą sprawę. Jeżeli prowadzi ona proces w sposób nielojalny, np. przez usiłowanie wprowadzenia sądu w błąd, albo celowo dąży do przewleczenia procesu lub zwiększenia jego kosztów, to taka strona nie zasługuje na potraktowanie jej w uprzywilejowany sposób i na zwolnienie od zwrotu kosztów procesu przeciwnikowi (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 grudnia 1973 r. II CZ 210/73).

Powódka wnosząc pozew (odwołanie), nie będąc reprezentowaną przez zawodowego pełnomocnika, pozostawała w subiektywnym przekonaniu o tym, że jako osoba która w momencie likwidacji prawa miała wypłacany nadal deputat węglowy i której obiecano przy przejściu na świadczenie przedemerytalne zachowanie uprawnienia do deputatu węglowego (tak „jak emerytom”) nadal to prawo posiada i z tego tytułu należy jej się świadczenie rekompensacyjne. W momencie wnoszenia pozwu nie było analiz prawnych ani orzeczeń które interpretowałyby przepisy ustawy, a termin do wniesienia pozwu był terminem zawitym. Udział pełnomocnika pozwanego ograniczył się z kolei tylko do złożenia standardowej (według wcześniej przygotowanego wzoru) odpowiedzi na pozew i wniosku o zwrot kosztów zastępstwa procesowego. Pełnomocnik pozwanego nie był obecny na rozprawie w dniu 9.11.2018 r. Za zasadnością wniosków powódki o nieobciążanie jej kosztami postępowania przemawia również jej trudna sytuacja materialna, którą opisała podczas rozprawy 9.11.2018 r.

Mając na względzie powyższe Sąd uznał, na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 28 lipca 2005 r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 623) w zw. z art. 102 kpc, iż w sprawie zachodziły szczególne okoliczności uzasadniające odstąpienie od obciążania powódki kosztami postępowania (pkt 2 sentencji).